

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kohteiden nimet:	TÖÖLÖNLAHDEN ETELÄOSAN PUISTOALUEET (Makasiinipuisto ja Kansalaistori)	Piirustus nro:	VIO 5860/1
Selostuksen laati:	Kaija Laine	pvm:	12.10.2017
Selostuksen hyväksyi:	Kaupunkiympäristölautakunta	pvm:	pp.kk.20vv
	Jussi Luomanen	pvm:	12.10.2017

Kohde

Makasiinipuisto ja Kansalaistori sijaitsevat Kluuvin (2.) kaupunginosassa. Suunnitelma koskee aluetta, joka on esitetty piirustuksessa 5860/2.

Alue rajautuu lännessä Musiikkitaloon ja Kiasmanpuistoon, idässä rakenteilla olevaan Keskustakirjastoon, etelässä Eero Erkon katuun, Sanomataloon ja Kiasmaan sekä pohjoisessa Töölönlahdenkatuun. Suunnittelualan pinta-ala on noin 2,2 ha.

Lähtökohdat

Keskustakirjaston rakentaminen on käynnissä ja se valmistuu syksyllä 2018. Keskustakirjaston viereisten yleisten alueiden muuttuvista toiminnallisista järjestelyistä sekä kaupunkikuvallisesta ilmeestä tarvitaan uusi suunnitelma. Kaupunginvaltuuston aiemmin hyväksymiä alueen puisto- ja katusuunnitelmia ei voida kustannussyistä toteuttaa.

Tavoitteena on kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti korkeatasoinen, arvokkaan keskustaympäristöön sopiva sekä järkevästi ja taloudellisesti ylläpidettävä alue.

Suunnitteluala on voimassa olevassa asemakaavassa puisto- ja katualuetta. Siihen sisältyvät Kansalaistorin ja Makasiinipuiston kaava-alueet.

Päätös- ja toteutustilanne:

- Asemakaava nro 10920 (tullut lainvoimaiseksi 2.4.2004)
- Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt Töölönlahden eteläosan maanalaisen monitoimitilan (Musiikkitalon ja Keskustakirjaston välissä) asemakaavan muutosluonnoksen vuonna 2011. Hanke ei ole kuitenkaan edennyt ja se ei vaikuta ohjaavasti alueen suunnitteluun
- Vuonna 2008–2009 kaupunginvaltuusto hyväksyi puisto- ja katusuunnitelmat, joiden pohjalta rakentamista ei ole käynnistetty kustannussyistä
- Vuonna 2010 kaupunginhallitus hyväksyi tilapäisen suunnitelman, jonka mukaan alue rakennettiin ja se valmistui nykyiseen asuunsa vuonna 2011

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Suunnittelualueella on erittäin huonokuntoinen, suojeltu Helsingin kaupungin omistuksessa oleva VR:n tavaramakasiiniraunio. Raunio on vaurioitunut tulipalossa niin pahasti, että sen pitkäaikainen säilyttäminen sellaisenaan rauniona ei teknisesti eikä turvallisuussyistä ole mahdollista. Kaupungin eri hallintokuntien edustajat ovat neuvotelleet rauniosta ja todenneet, että sen säilyttäminen nykyisellä paikallaan rajoittaisi alueen suunniteltua käyttöä eikä se ole enää tarpeen kaavan kansalaistointia tukevien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kiinteistölautakunta on 30.6.2016 tehnyt päätöksen Töölönlahdella sijaitsevan VR:n entisen tavaramakasiinin jäljellä olevan raunion kehittämistä muistomeriksi ja uuden makasiinipaviljongin suunnittelukilpailun valmistelusta. Päätöksen mukaisesti Töölönlahden eteläosan suunnittelutyöryhmää on täydennetty ympäristötaiteilijalla, joka on suunnitellut makasiinin muistuman, ”Massa”-taideteoksen, yhteistyössä hankkeen muiden suunnittelijoiden kanssa. Kun kaupunkiympäristölautakunta on hyväksynyt puisto- ja katusuunnitelman, voi kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelu käynnistää makasiiniraunio purkamisen valmistelun edellyttäen, että toimivaltainen viranomaisen myöntää purkamiseen tarvittavan luvan. Uuden makasiinipaviljongin suunnittelukilpailu järjestetään myöhemmin erillisenä hankkeena. Makasiinipaviljonki otetaan suunnitelmassa huomioon siten, että paviljongille osoitetaan sijaintipaikka. Suunnitelma laaditaan siten, että alue toimii myös ilman makasiinipaviljonkia siltä varalta, että paviljonkihanke viivästyisi.

Suunnitelma sisältö

Töölönlahden eteläosa on suunniteltu monikäyttöiseksi urbaaniksi kaupunkitilaksi, joka soveltuu monipuolisesti tapahtumakäyttöön ja muodostaa Helsingin keskustan alkupisteen tiiviisti rakennetun keskusta-alueen ytimessä. Alue suunnitellaan tilapäiseen asuun, mutta toteutuksessa käytetään kestäviä ja laadukkaita materiaaleja sekä rakenneratkaisuja.

Kansalaistori

Keskustakirjaston, Sanomatalon, Kiasman ja Musiikkitalon pihan rajaama Kansalaistori on suunniteltu ensisijaisesti tapahtumakäyttöön. Tori pinnoitetaan Keskustakirjaston piha-alueen kiveyskuviota toistavalla luonnonkivilaatoituksella. Sitä reunustaa pohjoispuolella matala luonnonkivimuuri ja länsisivulla matala oleskeluportaitaiko, jonka tarkoituksena on rajata toritilaa sekä ohjata pyöräilijät kulkemaan varsinaisia erillisiä pyöräteitä pitkin. Torin kirjaston puoleiselle sivulle on sijoitettu rivi paasimaisia luonnonkivikorokkeita, jotka rajaavat kirjaston edusalueen Kansalaistorista ja toimivat samalla istuimina aukion reunassa. Kansalaistorin yli avautuu esteetön näkymäkseli Kirjastolta Eduskuntatalon suuntaan ja pitkä kulttuurirakennusten rajaama näkymä Töölönlahden ja kaupunginpuutarhan suuntaan. Kansalaistori varustetaan tapahtumakäyttöön varatuilla sähkökeskuksilla sekä vesi- ja viemäriiliitymillä. Tori kuivatetaan kiveyksen tasoon upotettavien linjakuivauskouruin. Tapahtuma-aikainen lastaus / huoltoliikenne ohjataan torille Eero Erkon kadun kääntöpäin kautta.

Makasiinipuisto ja Makasiinin muistomerkki/muistuma

Makasiinipuiston länsiosa on puuryhmien rytmittämää avointa nurmipintaa, jota halvat puiston poikki kulkevat kivituhkapintaiset käytävät. Puiston avoimuus mahdol-

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

listaa satunnaisen tapahtumakäytön ja avoimien nurmipintojen yli avautuu kaunis arvorakennusten rajaama näkymä Töölönlahden suuntaan. Puiston Musiikkitalon puoleiselle sivulle on sijoitettu nauhamainen perenna- / pensasistutus, joka reunustaa keskeistä kevyen liikenteen akselia ja muodostaa kukkivan taustan Musiikkitalon lämpiön suuntaan.

Puiston itäosa on puutarhamaisesti istutettu. Alueelle on sijoitettu istutusten rajama katukoriskenttä sekä kirjaston toimintaan kytkeytyvä lasten leikkipaikka. Puiston Töölönlahdenkatuun rajautuvalla pohjoissivulla on varaus noin 400–450 m² suuruiselle paviljonkirakennukselle. Puiston eteläosassa sijaitseva makasiiniraunio puretaan ja sen paikalle sijoitetaan maatiilipintainen muistomerkki/muistuma.

Keskustakirjaston kellaritiloihin johtava huoltoramppi on sijoitettu Makasiinipuiston koilliskulmaan lähelle Töölönlahdenkadun ja Alvar Aallon kadun risteystä. Rampin viereen niin ikään puistoalueen puolelle on sijoitettu kirjaston kattovesien maanalainen imeytyskenttä. Alueelle johtaa myös kirjaston työntekijöiden sisäänkäynti ja palokunnan hyökkäystie. Em. rajoitteista johtuen puiston koilliskulma on käsitelty kivettynä aukiomaisena tilana, jota rajaa kolmen katupuun rivi. Puiston pohjois- ja itäisivulle on sijoitettu myös suuri osa keskustakirjaston pyöräpaikoista. Puistoalueen itäreuna on liitetty saumattomasti keskustakirjaston piha-alueen pinnoitteisiin niin, että kirjaston piha ja puisto muodostavat ilmeeltään yhtenäisen kaupunkitilan.

Jalankulku ja pyöräily

Suunnittelualue muodostaa merkittävän jalankulun ja pyöräilyn solmukohtan, jonka rooli tulee korostumaan entuudestaan keskustakirjaston valmistuttua. Pyöräilijät ohjataan erillisiä pyöräteitä pitkin Baanalta Eero Erkon kadulle ja Musiikkitalon itäpuolella sijaitsevaa jalankulku- ja pyöräilypromenadia pitkin Töölönlahden suuntaan. Poikittaista oikomista Kansalaistorin poikki pyritään hillitsemään pollarein ja tasoeroin. Puiston ulkoreunoilla sijaitsevat kevyen liikenteen pääreitit on mitoitettu suurilla käyttäjämääriä silmällä pitäen. Musiikkitalon itäpuolisen promenadin kokonaisleveys on 10,3 m (pp 3,5 m + jk 6,5 m+ erotteluraita 0,3 m) ja keskustakirjaston länsisivulla sijaitsevan jalankulupromenadin leveys on 7,5 m. Pyörätiet asfaltoidaan ja jalankulkuväylät kivetään betoni / luonnonkivin. Puiston keskellä sijaitsevien sekundääristen puistokäytävien leveys on 2,0–5,0 m ja niiden pintamateriaalina on kivituhka.

Kasvillisuus

Alueen kasvillisuus on monilajinen ja jalopuuvoittoinen. Kasvillisuusalueiden ja puuistutusten tavoitteena on vahvistaa puiston eri osa-alueiden tilanmuodostusta ja luonnetta sekä tukea ja rajata kaupunkikuvallisesti merkittäviä näkymäakseleita ja suuntia. Oleskelupaikkojen elävöittämiseen on käytetty harkitusti kukkivia pienpuita ja yksittäispensaita sekä kasvutavaltaan tai väritykseltään poikkeavia yksittäispuita.

Valaistus

Kansalaistori valaistaan torin kolmelle sivulle sijoitettavin pylväshalaisimin, joiden korkeus on 12 metriä. Keskustakirjaston puoleiselle sivulle ei sijoiteta pylväshalaisimia vaan kirjaston edusalueen valaistuksessa tukeudutaan kirjaston lipan alle sijoitettuihin ulkovalaisimiin. Puistokäytävien valaistukseen käytetään muotoilultaan

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

---

yksinkertaisia ja eleettömiä pylväsvalaisimia, tärkeintä on valo, eikä valaisinkaluste. Kaikissa valaisimissa käytetään valolähteitä, joissa on mahdollisimman luonnollinen värintoisto ja valkoinen valo.

Tasaus ja kuivatus

Kansalaistori viettää tasaisella noin 1 % kaltevuudella kirjaston tontin reunasta Musiikkitalon puoleista sivua kohti siten, että torin luoteiskulma on noin 40 cm viereistä jalankulun ja pyöräilyn raittia ja puiston pohjoisosaa alempana. Torin lounaiskulma sekä etelän ja idän puoleiset sivut ovat ympäröivien alueiden tasossa ja esteettömästi saavutettavissa. Istutetun puistonosan tasausta on nostettu leikkipaikan ympäriltä enintään noin 1,0 m.

Esteettömyys

Makasiinipuiston ja Kansalaistorin pääkäytävät ja oleskelualueet täyttävät esteettömyyden erikoistason vaatimukset.